

Λογογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μамής

Δρ Χρίστος Θ. Οικονομόπουλος, Παιδοχειρουργός.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

σταχτοβεντούζα, η, στάχτη με λάδι, παρασκευάσμα της μамής για τους υστερόπονους της λεχώνας. Η μамή αφού τα ζεσάνει, τα βάζει σε πανί και τα τοποθετεί στην κοιλιά της λεχώνας.

στείρα, η, η γυναίκα που δεν τεκνοποιεί. Η θέση της στην παραδοσιακή κοινωνία, είναι υποδεέστερη από τις άλλες γυναίκες που έχουν τεκνοποιήσει. Επίθετα για τη στείρα: Άτεκνη, άχρηστη, ακληριάρα, χ(γ)ρουσουζα, άκαρπη, απρόκοπη, αχαιΐρευτη, μαρμάρα, στέρφα, κουσουρω, στεροκάτσκαδο, άβια (α και βίος), καταραμένη, αφορισμένη, αργουβέλα, σπαγγοραμένη, σπουρίτσα, άκαρπο ξύλο, μούλαρα, περιφρονημένη, άσμιγη, κισύρα, άπονη, στερόγα, αλειτούργητη, ακλερήτισσα, απαίδευτη, στριμμένη, δύστροπη, κακιά, σκουλάδα, έρημη, ξεροκέφαλη, ανίκανη, φαρμασώνα (άκληρη και κακιά).

στειράχνισμα, το, η πράξη της μамής, που αχνίζει με βρασμένα ιαματικά βότανα τα γεννητικά όργανα μιας στείρας γυναίκας, για να συλλάβει παιδί.

στειροβότανο, το, το βότανο «άγχουσα», που αν το φάει η γυναίκα θα μείνει στείρα. Το στειροβότανο το δίνουν οι κακές μάγισσες, για να στερήσουν την ευτυχία μιας γυναίκας να αποκτήσει παιδιά. Επίσης, στειροβότανο παίρνει ή ίδια η γυναίκα για εθελουσία στείρωση.

στειροθυλίκι, το, κόκκινη ζώνη με τρεις ένθετους σταυρούς. Την κατασκευάζει η μамή και τη δίνει να τη φορούν οι στείρες, για να συλλάβουν παιδί.

στειρολείτουργο, το, ειδική λειτουργία

που κάνει η στείρα γυναίκα σε ερημοκλήσια: «Ανοίγει τα εξωκκλήσια, για να ανοίξει και η μήτρα της».

στειρολογήματα, τα, τα γιατροπορέματα που κάνει η μамή στην άτεκνη γυναίκα, για να θεραπεύσει τα πιθανά αίτια της στείρωσής της.

στειρομάραζο, το, ραβδί το οποίο καταλήγει σε δύο οριζόντια άκρα. Την Πρωτοχρονιά, με οδηγία της μамής τα παιδιά πάνε σε σπίτια που υπάρχει στείρα γυναίκα και τη χτυπούν ελαφρά στην κοιλιά με την ευχή «πολλά παιδιά». Αυτή τα δέχεται με ευχαρίστηση, γιατί είναι λαχταρισμένη για παιδιά, τα φιλοδωρεί και στέλνει δώρα και φαγώσιμα στη γρια-Μπάμπω, που τα πρόσταξε να της ευχηθούν.

στειροπήδημα, το, μαγική πράξη που κάνει η λεχώνα, η οποία με την εντολή της μамής πηδά τρεις φορές μια στείρα γυναίκα, για να πιάσει κι αυτή παιδί.

στείρωση, η, η κατάσταση που προκαλεί ακαρπία, αγωνία. Λέγεται και στείροτητα.

στειροσύνη, η, η πρωτοπαθής στείρωση της γυναίκας. Λέγεται και κακιά στείρωση, γιατί δεν θεραπεύεται ποτέ.

στελιάρικο, το, το αρτιγέννητο που έχει μεγάλα και γερά άκρα.

σενά, τα, η έξοδος από τον κόλπο της πρωτάρας γυναίκας.

σενόπορη, η, η γυναίκα με στενή λεκάνη και στενά γεννητικά όργανα. Συνήθως είναι δύστοκη.

στερνοβύζι, το, το τελευταίο τέκνο: «Τούτο το παιδί είναι το στερνοβύζι μου και τό'χω καλομαθημένο».

στερνογέννι, το, το υστερότοκο τέκνο.

στερνογόνι, το, το τελευταίο παιδί.

στερνό, το, το ύστερο, ο πλακούντας.

στερνοκλάδι, το, το τελευταίο παιδί της μάνας.

στερνοκούκι, το, το υστερότοκο παιδί.

στερνοπούλι, το, το υστερογενές τέκνο, το στερνοπαίδι.

στέρφα, η, η γυναίκα που έχει έμμηνα αλλά είναι στείρα.

στερφοβότανο, το, 1) το φυτό αμάραντος, που όταν το φάει η γυναίκα γίνεται στείρα, 2) επίσης, το φυτό άγχουσα.

στεφανόπονος, ο, ο πονοκέφαλος των κοριτσιών κατά την εφηβεία, που σκέπτονται όλο το στεφάνι του γάμου.

στηθογόνατη, η, η επίτοκος κατά την ώρα της εξώθησης του παιδιού.

στηθοπάνι, το, ο στηθόδεσμος.

στηθόπανο, το, το μαντήλι με το οποίο έζωναν τους μαστούς στον απογαλακτισμό, για να μειωθεί το γάλα.

στίγγα, η, το κορίτσι που γεννήθηκε με οφθαλμοχειλεοσχιστία. Το αγόρι λέγεται στιγγός.

στίμμα, το, το στίγμα, το σφάλμα μιας νέας, που έμεινε έγκυος από παράνομο δεσμό.

στοιχείό, το, φανταστικό δαιμόνιο που βλάπτει τις λεχώνες και τα βρέφη.

στοιχείόκουπα, η, κούπα από αρχαίο τάφο. Είναι σκεύος της μαμής, πιστεύεται δε ότι είναι στοιχειωμένη και όταν μια λεχώνα, που αιμορραγεί, πιεί αμίλητο νερό απ' αυτή, τότε αμέσως σταματά η αιμορραγία. Είναι είδος αιματοστάτη (εργαλείο της μαμής).

στούβες, οι, οι άχνες από βρασμένο μαυροσήσαμο με γάλα, για θεραπεία της στείρωσης.

στράτες, οι, τα έμμηνα.

Στρίγγλα, η, κακό γυναικείο φάντασμα, που βλάπτει τις έγκυες και αποβάλλουν.

στριγγλάκι, το, το πρόωρο βρέφος που

πέθανε η μάνα του στον τοκετό. Λέγεται και βόμπυρας ή μπόμπυρας.

στριγγλούδι, το, το βρέφος που συνεχώς κλαίει με υψίφωνες κραυγές.

στριγγλορουφισμένη, η, η έγκυος που απέβαλε και αιμορραγεί μέχρι εξαντλήσεως.

στριγγλόχορτο, το, το φυτό «ελλέβορος». Λέγεται και στριγγόχορτο.

στρογγυλοβύζα, η, η μάνα με μεγάλους μαστούς, αλλά ψιλές κοντές ρώγες, που τη δυσκολεύουν να θηλάσει.

στρώμα, το, το ύστερο, το ακόλουθο, ο πλακούντας.

Στυλιανός, Άγιος, ο, Άγιος, προστάτης των εγκύων. Στελιώνει (στερεώνει) το παιδί στη μήτρα. Επίσης, είναι προστάτης των νεογέννητων.

στυλοτέρι, το, ειδικό σπάργανο-πάνα, που το τοποθετούν εμπρός από το αιδοίο του βρέφους για τα ούρα.

στυλώματα, τα, πρακτικά φάρμακα που δίνει η μαμή στις στείρες, για να συλλάβουν παιδί.

σύγιση, η, η μάνα που πεθαίνει στον τοκετό μαζί με το παιδί.

συγκαήλωμα, το, ο συνεχής πυρετός.

σύγκαμα, το, η δερματίτιδα που προξενείται από την αμμωνία των ούρων των βρεφών, το παράτριμμα.

συγκόρμισσα, η, η δεύτερη σύζυγος του άνδρα, την οποία παίρνει για να αποκτήσει παιδί, ενώ διατηρεί και την πρώτη σύζυγο, που είναι στείρα.

σύγκρια, η, η συμμέρισσα, η σύντροφος που έχει με μια άλλη γυναίκα τον ίδιο νόμιμο σύζυγο, όταν η πρώτη είναι στείρα. Λέγεται και συγκόρμισσα.

συγύρισμα, το, οι πρώτες περιποιήσεις της λεχώνας από τη μαμή.

συγχωρετική, η, η ευχή που διαβάζει ο ιερέας στον τάφο λεχώνας, που πέθανε κατά τον τοκετό ή μετά από αυτόν.

σुकία, η, δένδρο που έχει μαγικές ιδιό-

τητες στα φύλλα του για τη μαμή. Η μαμή κάνει συκομαντεία, για να δει το γένος του εμβρύου.

σύλληψη, η, η γονιμοποίηση της γυναίκας, το «πιάσιμο του σπόρου», η εγκυμοσύνη.
συλληψεύγομαι, συλλαμβάνω παιδί, καθίσταμαι έγκυος.

συμμάζωμα, το, το τρίψιμο της κοιλιάς της εγκύου από τη μαμή.

συμμέρισμα, το, η λοχεία του συζύγου (αρρενολοχεία). Εθιμική τελετουργία, όπου ο σύζυγος με διαταγή της μαμής κατακλίνεται μετά τον τοκετό και προσποιείται ότι είναι λεχώνα, για να συμπάσχει και να συμμερίζεται τη σύζυγό του.

συμμοίρισα, η, η μάνα που έχει την ίδια κακοτυχία με άλλη μάνα, που έχασε κι αυτή το παιδί της στον τοκετό.

Συμγόιορτα, τα, οι γιορτές των πρώτων τριών ημερών του Φεβρουαρίου (γιορτές σημαδιών): Αγίου Τρύφωνα, Υπαπαντής και Αγίου Συμεών. Τις ημέρες αυτές οι έγκυες απαγορεύεται να κάνουν οποιαδήποτε εργασία, για να μη γεννηθεί «σημειωμένο» το παιδί. Λέει η μαμή:

*«Ο Τρύφωνας τρίβει τα κόκαλα,
η Παναγιά τα πλάθει
και ο Συμεών τα σημειώνει».*

συνακόλουθο ή υστερνό, το, ο πλακούντας, το ύστερο, το ακόλουθο, αυτό που ακολουθεί το παιδί: «*Το συνακόλουθο δεν έπεσε ακόμα*». Για να αποκολληθεί και να πέσει, η μαμή δίνει στην επίτοκο μια φιάλη ή ένα φλασκί στο οποίο φυσά με δύναμη. Αν δεν αποκολληθεί, θεωρείται ότι δεν ολοκληρώθηκε ο τοκετός, η δε γυναίκα κινδυνεύει να πεθάνει από αιμορραγία ή επιλόχειο πυρετό.

συνάλλαμα, το, η εθιμική πράξη της μαμής για την υγεία της λεχώνας και του βρέφους της, κατά την οποία αλλάζει μαζί τα ρούχα της μάνας και του παιδιού στις 9, στις 20 και στις 40 ημέρες μετά τον τοκετό.

συναπάντημα, το, 1) όταν δύο θηλάζουσες μανάδες συναντηθούν τυχαία, η συνάντηση θεωρείται δυσσιώνη αν δεν καθίσουν πλάτη-πλάτη να θηλάσουν τα βρέφη τους λέγοντας: «*εσύ το γάλα σου κι εγώ το δικό μου*». 2) Την Πρωτοχρονιά η μαμή στέλνει ένα αγόρι στο σπίτι της εγκύου για το καλό ποδαρικό, για να γεννήσει αγόρι. Το ίδιο κάνει και για τη στείρα, για να αποκτήσει παιδί. 3) Η τυχαία συνάντηση το πρωί στο δρόμο, θεωρείται από την έγκυο ότι έχει μαγική δύναμη. Αν συναντήσει παιδί, είναι καλός οιωνός, αν συναντήσει παπά ή άκληρη ή μονόφθαλμο ή κουτσό ή τυφλό ή χήρα, τότε είναι κακός οιωνός και γυρίζει πίσω στο σπίτι της.

συνήθεια, η, η περίοδος των εμμήνων.

συνήλικα, τα, τα παιδιά που γεννήθηκαν την ίδια ημέρα.

συντρόφι, το, 1) ο πλακούντας, το ύστερο, αυτό που συντροφεύει το παιδί και έρχεται αμέσως μετά τον τοκετό, 2) το βρακί της εγκύου.

συντύλιμα, το, το σεντονάκι με το οποίο η μαμή τυλίγει για πρώτη φορά το νεογνό και το παραδίνει στη μητέρα του: «*Συντύλισσα το παιδί και το παραδίνω στην αγαλιά σου. Καλορίζικο και καλά θρέμματα!*».

συρτικά, τα, τα υποχρεωτικά λοιμώδη νοσήματα των παιδιών.

συχαιριάτης, ο, αυτός που φέρνει χαρποιοό είδηση. Στη γέννα αναγγέλλει τη γέννηση αγοριού στον πατέρα και παίρνει τα συχαρίκια=νομίσματα ή δώρα. Συχαριάτισσα=η μαμή.

συχαιρίκια, τα, τα δώρα που δίνονται από τον ενδιαφερόμενο, στον αναγγέλλοντα μια ευχάριστη είδηση, π.χ. το γένος του παιδιού στη γέννα. Όταν είναι αγόρι, τα συχαρίκια στη γέννα τα λέει η μαμή και φιλοδωρείται γενναία.

σφάχτης, ο, ο οξύς πόνος, το σφαγίο, οι πρώτες ωδίνες στις πρωτάρες.

σφιριδισμένο, το, το πολύ πικρό γάλα, που δύσκολα θηλάζεται από το βρέφος λόγω συμφόρησης των μαστών.

σφολιάστρα, η, το γυναικείο αιδοίο.

σφοντοήλνα, η, η θηλαία άλω με τα επάρματα των οσμηγόνων αδένων της θηλάζουσας μάνας. Η οσμή της άλω έλκει το βρέφος για τον πρώτο θηλασμό.

σφοντύλι, το, εκτός από το σφοντύλι της ατράκτου υπάρχουν 40 ειδών σφοντύλια, που τα ονομάζουν «νεραιδοσφόντυλα», τα οποία παρασκευάζει η μαμή από διάφορα υλικά για θεραπευτικούς σκοπούς σε παθήσεις των μαστών.

σφραγίδα, η, το σφραγιστερό για τις προσφορές στην εκκλησία. Για να προστατέψει η μαμή τη λεχώνα από αιμορραγία, μετά την έξοδο του πλακούντα τοποθετεί με πίεση τη σφραγίδα και τη ζώνει με το ζωνάρι του πατέρα. Τη χρησιμοποιεί δηλαδή ως μητροσπαστικό.

σφραγιστρέλι, το, η μικρή σφραγίδα που φτιάχνει η έγκυος στα μικρά πρόσφορα της εκκλησίας, οι λεγόμενες «παιδομανίτσες», για να μην αποβάλει στην εγκυμοσύνη.

σχιζοχειλής, ο, το παιδί που γεννήθηκε με λαγόχειλο, δηλ. η χειλειοσχιστία.

σχισόρωγα, η, η θηλή του μαστού της μάνας που φέρει ραγάδα, με αποτέλεσμα ο θηλασμός του βρέφους να γίνεται επώδυνος.

σωθικόκνητο, το, η πήλινη βεντούζα που βάζει η μαμή στην κοιλιά της λεχώνας, όταν έχει υστερόπονους ή στο βρέφος, όταν έχει κοιλιακούς πόνους.

σωκάρδι, το, το εσωκάρδιο γιλέκο που φορούν όλα τα νεογνά πάνω από το πουκάμισο και κάτω από τα σπάργανα.

T

τάζω, υπόσχομαι τάμα. Υπόσχεση, κυρίως σε Αγίους, από πρωτάρες σε δυστοκία.

ταϊζω, τρέφω, βάζω τροφή στο στόμα του

βρέφους ιδίως μετά τον απολαγακτισμό.

ταλλιάρισμα, το, 1) η έλξη της θηλής του μαστού και η επάλειψή της από τη μαμή με το σάλιο της λεχώνας, ώστε να διευκολυνθεί ο θηλασμός. Η έλξη της θηλής γίνεται εννέα φορές, για τη στύση της θηλής και την εύκολη σύλληψή της από το νεογνό. 2) Το χάραγμα στο κορμί του νεογνού από τη μαμή την ένατη ημέρα, για θεραπεία του νεογνικού ίκτερου.

τάμα, το, κάθε προσφορά ή αφιέρωμα στη μνήμη Αγίου, μετά την εκχώρηση της θείας βοήθειας. Τα περισσότερα τάματα γίνονται από έγκυες πρωτάρες κατά τον τοκετό και από στείρες γυναίκες, για να αποκτήσουν παιδί.

ταμένη, η, η γυναίκα που φοράει μαύρα για ένα χρόνο, για να στεργιώσει μέσα της παιδί.

τάξη, η, η περίοδος της έμμηνης ροής: «*Η Μαρία είναι στην τάξη της*» ή «*έχασε την τάξη της*».

τάξιμο, το, το αντικείμενο που υπόσχονται να αφιερώσουν σε Άγιο, το τάμα.

ταραμός, ο, η τάση για εμετό στην εγκυμοσύνη.

ταρνάρισμα, το, το χόρεμα του βρέφους πάνω στα γόνατα της μάνας.

ταρτάνα, η, ο πυρετός με ρίγος, στον επιλόχειο πυρετό, στην ουρολοίμωξη της λεχώνας, στην ελονοσία.

τάτουλας, ο, ο μανδραγόρας. Η μαμή τον δίνει στη λεχώνα για να τη θεραπεύσει από τους υστερόπονους.

τάφος, ο, ο λάκκος για κατάθεση νεκρού, το μνήμα. Σε επιλόχειο πυρετό, λόγω της υψηλής θνησιμότητας (95%) άνοιγαν το μνήμα της λεχώνας πριν πεθάνει

ταχινόσουπα, η, η σούπα από ταχίνι. Τη συνιστούσε η μαμή στις στείρες για να συλλάβουν γρήγορα παιδί.

ταχταρίζω, κινώ πάνω-κάτω στα χέρια το κρατούμενο βρέφος, για να το διασκεδάσω ή να το καθησυχάσω.

ταχτάρισμα, το, 1) η πράξη του ταχταρίζω, 2) το τραγούδι που λέει η μάνα όταν ταχταρίζει το παιδί της.

τεκνοβολάω, τίκτω·

«*Τεκνοβώλησα δέκα παιδιά και γέμισε η γειτονιά*».

τεκνογονία, η, η γέννηση τέκνου· ρήμα τεκνογονώ.

τέκνο, το, ο γόνος, το παιδί που γεννήθηκε, το τεχθέν βρέφος: «*Έχω πέντε τέκνα του Θεού*».

τεκνοσπόριση, η, η σύλληψη παιδιού στη μήτρα.

τεκνούσα, η, η γυναίκα που κάνει ακόμη παιδιά, η πολύτεκτη μάνα. Λέγεται και παιδόυσα.

τεκνόχορτο, το, βοτάνι, είδος ορχεοειδούς που βγαίνει στα πυκνά δάση. Το τρώνε οι στείρες για να κάνουν παιδιά.

τέλαλη, η, η κακοφημισμένη κόρη, η μοιχαλίδα.

τελώνια, τα, 1) τα νεογνά που πέθαναν αβάφτιστα. Το κρίμα φέρουν η μάνα και η μαμή. 2) Τα νόθα τέκνα που πετάνε οι μανάδες τους.

τέρατα, τα, τα παιδιά που γεννήθηκαν με ασύμβατες προς τη ζωή συγγενείς διαμαρτίες της διαπλάσεως. Η μάνα που γεννάει τέρας, το διαλαλεί μαζί με τη μαμή και το ρίχνει στο λόγγο.

Τετραβάγγελο, το, το Ευαγγέλιο είναι αποτρεπτικό της δαιμονικής πείραξης της λεχώνας και του παιδιού. Η μαμή το βάζει κάτω από το μαξιλάρι της λεχώνας.

τζιόϊα, τα, τα αερικά που πειράζουν τις λεχώνες.

τηγανόπαιδο, το, το νεογέννητο αγόρι. Για να γιορτάσουν το χαρμόσυνο γεγονός της γέννησής του, η μαμή με τη γιαγιά βάζουν αμέσως το τηγάνι και κάνουν τηγανίτες. Αν γεννηθεί κορίτσι, σπάνε κεραμίδι όπως σε κηδεία.

τηλωμένη, η, η χορτάτη. Η λεχώνα πρέπει να είναι τηλωμένη όταν πρωτοηλά-

ζει το νεογνό, για να είναι το παιδί πάντα χορτάτο. Η τηλωμένη μάνα είναι αισιόδοξη και υπομονετική.

τίλιο, το, το αφέψημα από τα άνθη της φιλλύρας (φλαμουριάς). Το τίλιο ή φλαμούρι είναι τονωτικό και ηρεμιστικό για τη λεχώνα και για τα άρρωστα παιδιά.

τιμημένη, η, η νύφη που βρέθηκε παρθένα την πρώτη νύχτα του γάμου της. Κατ' επέκταση, τιμημένη και η μάνα της.

Τίμιο ξύλο, το, τεμάχιο ξύλου από το Σταυρό του Χριστού. Κομματάκι αυτού είχαν επάνω τους οι γριές-Μπάμπες, για να έχουν πάντα επιτυχίες στις γέννες.

τοσουλάκης, ο, το πρόωπο νεογνό που είναι πολύ μικρό και ελλειποβαρές.

τουρκάκι, το, το πεθαμένο στον τοκετό, αβάφτιστο παιδί.

τουρκοπέδεψη, η, η τυραννία της πολύτεκτης μάνας.

τουρκόσπορος, ο, ο νόθος, αυτός που συνελήφθη από Τούρκο και Χριστιανή μάνα. Λέγεται και τουρκόπιασμα, υβριστικά και περιφρονητικά.

τουρλοποδιά, η, η ποδιά που έχει θήκη και είναι φουσκωμένη με μαλλιά προβάτων. Τη φοράει η γυναίκα που έχει ανεμογκάστρι (κατά φαντασία εγκυμοσύνη - ψευδής κύηση), για να δείξει στις γειτόνισσες ότι είναι έγκυος.

τουφεκιά, η, ο πυροβολισμός με ντουφέκι (τρεις απανωτές ντουφεκιές) από τον πατέρα του νεογέννητου αγοριού, για να διαλαλήσει το χαρμόσυνο γεγονός. Κατόπιν, τοποθετεί το ντουφέκι κάτω από το μαξιλάρι της λεχώνας σε ένδειξη γνησιότητας του παιδιού. Το ίδιο κάνει και ο νεόγαμπρος την πρώτη νύχτα του γάμου, σε ένδειξη της ικανότητάς του ότι «*έριξε το κάστρο*» (παρθενία).

τραβμός, ο, ο πρώτος παροξυσμός των ωδίνων του τοκετού.

τρανή, η, 1) η μαμή, 2) η γιαγιά.

τραπέζι της μαμής, το, το τραπέζι προς

τιμή της μαμής αμέσως μετά τη γέννα. Είναι πλουσιοπάροχο αν ξεγεννήσει αγόρι.

τραηλιά, η, το επιστήθιο των βρεφών. Λέγεται και σαλιαρού, σαλίβα και σαλιάρα.

τρεις, οι, μαγικός αριθμός για πολλές τελετουργίες της μαμής κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τη λοχεία. Επίσης, για τον εξορκισμό των κακών πνευμάτων που βλάπτουν τη γυναίκα και το παιδί.

τρεχούμενο, το, η μαγική πράξη της λεχώνας με τη βοήθεια της μαμής, για να έχει άφθονο γάλα. Σηκώνεται πρωί-πρωί, πηγαίνει στη βρύση και βρέχει μια φέτα ψωμί και με την υπόδειξη της μαμής λέει τρεις φορές: «Όπως τρέχει το νεράκι, έτσι να τρέχει το γαλατάκι» και αφού το φάει, λέει πάλι τρεις φορές: «Όπως τρώω το ψωμάκι, νά 'ρθει το γαλατάκι να φάει το παιδάκι μου».

τριαντάφυλλο, το, το ρόδο. Βράζουν τα πέταλά του και πίνουν το ζωμό για εμμηναγωγό.

τρίγγο, το, το τρισέγγονο.

τριδρόμια, τα, η συμβολή τριών δρόμων. Η μαμή απαγορεύει στην έγκυο ή τη λεχώνα να περνά από τριδρόμια, γιατί πιστεύει ότι εκεί κατοικούν δαιμόνια που βλάπτουν την έγκυο ή τη λεχώνα.

τρίδυμο, το, το παιδί που γεννήθηκε συγχρόνως με δύο άλλα από την ίδια μάνα.

Τριμερούσες, οι, οι Μοίρες που μοιραίνουν το παιδί τα μεσάνυχτα της τρίτης ημέρας από τη γέννησή του.

τρικαψίδα, η, η μάνα που της πέθαναν τρία παιδιά στον τοκετό ή τη λοχεία.

τρικέρης, ο, ο Διάβολος που έχει τρία κέρατα και παρασύρει τις γυναίκες να γίνουν μοιχαλίδες.

τρικοίλης, ο, το πολύ φαγανό νεογνό, το λαίμαργο βρέφος.

τριμάμη, η, η προμάμη των γονέων.

τριμεριάτικα, τα, το λούσιμο του βρέφους και οι λοιπές πράξεις και ενέργειες της μαμής για την υγεία της λεχώνας και του

παιδιού, καθώς και το τραπέζι της μαμής.

τριμέρισα, η, το σήκωμα της φτωχής λεχώνας στις τρεις ημέρες, ενώ της πλούσιας γινόταν στις εννιά, «για νά 'ναι πάντα νιά».

τριμεριτάκι, το, το πουκαμισάκι που φορούσε το νεογνό τις τρεις πρώτες ημέρες. Μόλις γεννιόταν, η μαμή ή η γιαγιά έσχιζαν ένα πουκάμισο του πατέρα και έφτιαχναν μονοήμεριτο πουκαμισάκι.

Τριμερούσες, οι, οι Μοίρες που μοιραίνουν το παιδί τα μεσάνυχτα της τρίτης ημέρας από τη γέννησή του.

τρινύχτια, τα, η γιορτή την τρίτη ημέρα από τη γέννηση, που κατά το λούσιμο του βρέφους ρίχνουν οι συγγενείς δώρα μέσα στη σκάφη και τα παίρνει η μαμή σαν αμοιβή. Επίσης, τα μεσάνυχτα έρχονται οι Μοίρες και μοιραίνουν το παιδί.

τριπλάρια, τα, τα τριδύμα.

τρισεγγονο, το, το τέκνο του δισεγγονου.

Τρισκατάρατος, ο, ο Διάβολος. Ονόματα που έχει δώσει η μαμή, η γιαγιά και η μάνα στο Διάβολο είναι τα εξής: σατανάς, σκατογένης, κερατάς, όξω από δω, αμελέτητος, ξορκισμένος, σκατόφωλος, πειρασμός, τάδες, ατσουμπάς, απόφανος, λυκοφαγωμένος, αντίμαχος, ανάβαλτος, περιδρομος, αναθεμάτος, σιατραφούλης κλπ.

τρισμαπαταριός, ο, ο πρωτότοκος γιός. Η γέννησή του αναγγέλλεται από τον πατέρα με τρεις πυροβολισμούς, η δε μαμή φιλοδωρείται γενναία.

τριστρατημένο, το, το ύστερο, ο πλακούντας μιας μάνας που κάνει συνεχώς κορίτσια. Για να σταματήσει η θηλυγονία, η μαμή το δένει σε μια ποδιά και το πετά σε τρίστρατο.

τρίστρατο, το, η διασταύρωση οδών, το σταυροδρόμι. Θεωρείται ότι έχει βλαπτική μαγική δύναμη για την έγκυο και τη λεχώνα.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)